

Stanowiska podjęte przez PNRL w dniu 24 maja 2024 r.

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej na posiedzeniu 24 maja 2024 r. przyjęło:

- Stanowisko w sprawie udziału lekarzy w niesieniu pomocy medycznej poza granicami kraju
- Stanowisko w sprawie projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości zmieniających rozporządzenia w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych sądowych

STANOWISKO NR 35/24/P-IX PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ z dnia 24 maja 2024 r.

w sprawie udziału lekarzy w niesieniu pomocy medycznej poza granicami kraju

Dostrzegając, że współczesny świat jest areną wielu konfliktów zbrojnych, znając skutki niszczycielskich klęsk żywiołowych oraz katastrof wywołanych przez działalność człowieka, a także mając świadomość skrajnych nierówności ekonomicznych między poszczególnymi regionami świata, które przejawiają się m.in. brakiem dostępu do jakiegokolwiek opieki medycznej, Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej stoi na stanowisku, że należy z dużym szacunkiem podchodzić do działalności lekarzy, którzy decydują się bezinteresownie i w sposób neutralny politycznie i światopoglądowo nieść pomoc medyczną ludności cywilnej, która takiej pomocy na miejscu najbardziej potrzebuje.

Samorząd lekarski zwraca się do władz państwowych, aby w miarę swoich możliwości ułatwiał lekarzom posiadającym w Polsce prawo wykonywania zawodu podejmowanie działalności polegającej na niesieniu poza granicami naszego kraju pomocy medycznej osobom dotkniętym skutkami klęsk żywiołowych czy konfliktów zbrojnych. W Polsce nie brakuje lekarzy, którzy - ze względu na powołanie wynikające z wykonywanego zawodu, wykazując szczególną wrażliwość na krzywdę ludzi pozbawionych opieki medycznej oraz realizując zapisy Kodeksu Etyki Lekarskiej nakazującego nieść chorym pomoc bez żadnych różnic, takich jak: rasa, religia, narodowość czy poglądy polityczne - zamierzają aktywnie włączyć się w misję niesienia pomocy ofiarom katastrof humanitarnych i konfliktów zbrojnych.

Mając na uwadze, że w konfliktach zbrojnych i klęskach żywiołowych zawsze najbardziej poszkodowana jest ludność cywilna a to czego najbardziej wówczas potrzeba to jedzenie, dach nad głową i pomoc medyczna, zasadne jest tworzenie mechanizmów wspierających lekarzy w woli niesienia pomocy poza granicami naszego kraju w takich nadzwyczajnych sytuacjach.

STANOWISKO Nr 36/24/P-IX PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ z dnia 24 maja 2024 r.

**w sprawie projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości zmieniających
rozporządzenia w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych sądowych**

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej po zapoznaniu się z:

1. projektem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym oraz
2. projektem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym

przekazanymi przy piśmie pana Arkadiusza Myrchy, sekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 22 maja 2024 r. (znak: DPG-III.464.5.2024) wskazuje, że wyznaczony samorządowi lekarskiemu termin na zgłoszenie uwag do obu projektów, wynoszący jedynie 3 dni, nie pozwala na złożenie rzetelnie skonsultowanych ze środowiskiem lekarskim uwag, szczególnie w obszarze obszernych zmian wprowadzanych w załączniku nr 1 do obu rozporządzeń, w których określa się taryfę zryczałtowaną wynagrodzenia biegłych z dziedziny medycyny.

W tej sytuacji Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej zastrzega możliwość zgłoszenia dalszych szczegółowych uwag do projektów po otrzymaniu merytorycznej oceny projektów rozporządzeń ze strony członków samorządu lekarskiego i okręgowych izb lekarskich.

Odnosnie do zmiany rozporządzenia w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej zgłasza następujące uwagi:

1. Na poparcie zasługuje zmiana w § 8 rozporządzenia polegająca na wprowadzeniu możliwości rozliczenia wydatków poniesionych przez biegłego w związku z wydaniem opinii (np. za koszty materiałowe, amortyzację aparatury czy koszty dojazdu na miejsce wykonania czynności biegłego) nie tylko za pomocą faktur lub rachunków, ale także poprzez złożenie przez biegłego oświadczenia o ich poniesieniu. Odpowiada to potrzebom nie tylko biegłych indywidulanych, ale także instytutów naukowych wydających opinie na podstawie art. 290 kodeksu postępowania cywilnego.
2. Pozytywnie należy ocenić poszerzenie załącznika nr 1 do rozporządzenia o badania i inne czynności biegłego, które były ujęte w dawnym załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz.U. z 2020 poz. 989), który dotyczył taryfy dla instytutów naukowych. Dla uniknięcia technicznych

trudności w rozliczeniu usługi wykonanej przez instytut naukowy na zlecenie sądu w postępowaniu cywilnym samorząd lekarski proponuje, aby w nazwie załącznika nr 1 określić, że jest to tabela wynagrodzenia biegłych z zakresu medycyny oraz instytucji naukowych i specjalistycznych. Niezależnie od zmian przewidzianych w projekcie opiniowanego rozporządzenia, podstawą wynagrodzenia dla instytutu naukowego za opinię sporządzoną na zlecenie sądu w postępowaniu cywilnym powinny być stawki stosowane w tym instytucie, których ostateczną wysokość sąd ustala stosując odpowiednio art. 89 ust. 2 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Przemawia za tym fakt, że opinia instytutu ma szczególną wagę dowodową ze względu na autorytet i rangę naukową tych instytucji.

3. W projektowanym załączniku nr 1 do rozporządzenia, który określa zryczałtowane wynagrodzenie biegłych z dziedziny medycyny w postępowaniu cywilnym, wątpliwości może budzić zbyt szeroki zakres badań objętych załącznikiem, z których część prawdopodobnie nie znajduje zastosowania w postępowaniu cywilnym. Przykładowo pozycja nr 15 załącznika nr 1 do rozporządzenia: *„Ocena zdolności do odbycia kary pozbawienia wolności”* – w ocenie Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej ten rodzaj badania nie będzie zlecany w postępowaniu cywilnym, ponieważ badanie zdolności do odbycia kary pozbawienia wolności stanowi domenę postępowania karnego. Podobnie wymienione w pkt 8 załącznika nr 1 *„Badanie śladów i uszkodzeń postrzałowych 1) bez strzałów próbnych oraz 2) ze strzałami próbnymi”* raczej nie będzie przedmiotem postępowania cywilnego. W postępowaniu cywilnym nie będzie też przeprowadzane badanie, o którym mowa w pkt 22 załącznika nr 1, tj. *„Oględziny zewnętrzne i sekcja zwłok świeżych – w zależności od warunków przeprowadzenia, zakresu badań i stanu zwłok”*, stąd ich umieszczenie w rozporządzeniu wydaje się zbędne.

Odnosnie do zmiany rozporządzenia w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej zgłasza następujące uwagi:

1. Na poparcie zasługuje zmiana § 12 rozporządzenia polegająca na wprowadzeniu możliwości rozliczenia wydatków poniesionych przez biegłego w związku z wydaniem opinii (np. za koszty materiałowe, amortyzację aparatury czy koszty dojazdu na miejsce wykonania

czynności biegłego) nie tylko za pomocą faktur lub rachunków, ale także poprzez złożenie przez biegłego oświadczenia o ich poniesieniu. Odpowiada to potrzebom nie tylko biegłych indywidulanych, ale także instytutów naukowych wydających opinie na podstawie art. 193 § 2a kodeksu postępowania karnego.

2. Pozytywnie należy ocenić poszerzenie załącznika nr 1 do rozporządzenia o badania i inne czynności biegłego, które były ujęte w danym załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 2049), który dotyczy taryfy dla instytucji naukowej lub specjalistycznej. Dla uniknięcia technicznych trudności w rozliczeniu usługi wykonanej przez taką instytucję na zlecenie sądu w postępowaniu karnym, do nazwy załącznika nr 1 lub do jednego z przypisów do tego załącznika należy w nazwie załącznika nr 1 określić, że jest to tabela wynagrodzenia biegłych z zakresu medycyny oraz instytucji naukowych i specjalistycznych.

Do obu projektów rozporządzeń należy także zgłosić uwagę natury ogólnej, że wysokość wynagrodzenia biegłych sądowych w sprawach cywilnych i karnych powinna być odnoszona do wysokości przeciętnego wynagrodzenia, a nie do kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe określonej w ustawie budżetowej. Warto odnotować, że kwota bazowa określana w kolejnych ustawach budżetowych nie uległa zmianie począwszy od ustawy budżetowej na rok 2017 i wynosi 1.789,42 złotych. W tym czasie przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku wzrosło z kwoty przeciętne 4.277,14 zł (styczeń 2017) do kwoty 7.768,33 zł (za styczeń 2024). Wynagrodzenie biegłych sądowych powinno ulegać corocznej waloryzacji, tak aby wykonywanie czynności biegłego nadążało za zmianami wysokości wynagrodzeń. Brak realnej waloryzacji wynagrodzeń biegłych nieuchronnie doprowadzi do spadku zainteresowania wykonywaniem czynności biegłego.

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej podnosi, że mimo zmian w załączniku nr 1 do obu rozporządzeń, nadal stawki ryczałtowe są nieakceptowalnie niskie. Na przykład za wydanie opinii w przedmiocie określenia inwalidztwa, niepełnosprawności, niezdolności do pracy - załącznik przewiduje możliwość wynagrodzenia w kwocie od około 49 złotych do maksymalnie 334 złotych.

